

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 17 Ιανουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος, Αικατερίνη Ζερβού, Μέλος και Αθηνά Μπουζιούρη, Μέλος - Εισηγήτρια.

-Για να εξετάσει, σε συμμόρφωση με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας με αριθμό 1792/2024, την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 24/11/2023 και Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1898/27-11-2023 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» που εδρεύει στην ..., οδός ... και εκπροσωπείται νόμιμα.

ΚΑΤΑ

-Της ... που εδρεύει στην ..., οδός ... και εκπροσωπείται νόμιμα.

=====

Με την προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα ζήτησε να ακυρωθούν: **α)** η πράξη της αναθέτουσας αρχής με αριθμό πρωτ. .../...-...-2023, κατά το μέρος της που πλήττεται με την προδικαστική προσφυγή, **β)** η παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να χορηγήσει παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών στον διαγωνισμό με αντικείμενο την «...» αφενός, λόγω επέλευσης σημαντικών αλλαγών στα έγγραφα της σύμβασης με το έγγραφο διευκρινίσεων με αριθμό πρωτ. .../...-...-2023 και αφετέρου, λόγω του ότι με το έγγραφο αυτό δεν παρασχέθηκε μία από τις πρόσθετες πληροφορίες που ζήτησε η ίδια με έγγραφό της στις .../.../2023 και **γ)** κάθε άλλη συναφής πράξη ή παράλειψη των αρμοδίων οργάνων.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο.

1. Για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο ποσού 15.000,00 ευρώ σύμφωνα με τα άρθρα 363 ν. 4412/2016 και 5 πδ 39/2017 και την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης (κωδικός ηλεκτρονικού παραβόλου: ...).
2. Με τη Διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής με ΑΔΑΜ ... προκηρύχθηκε ανοικτός διεθνής ηλεκτρονικός διαγωνισμός με αντικείμενο την ανάδειξη αναδόχου της σύμβασης με αντικείμενο την «...» εκτιμώμενης αξίας ... ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαίρεσης, χωρίς ΦΠΑ, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής, με αξιολόγηση μελέτης (άρθρο 50 ν. 4412/20216). Προκήρυξη της σύμβασης εστάλη για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις .../.../2023. Η Διακήρυξη αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις .../.../2023 (ΑΔΑΜ: ...) και στο ΕΣΗΔΗΣ, μέσω του οποίου διενεργείται ο διαγωνισμός, με συστημικό α/α
3. Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών ορίστηκε με τη Διακήρυξη η ...α/.../2023, ... (...) ημέρες από την έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης με την αποστολή της προκήρυξης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ (.../.../2023). Κατόπιν άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά των όρων της Διακήρυξης από την ... στις .../.../2023 (ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1365/2023), η αναθέτουσα αρχή, με απόφασή της με ημερομηνία .../.../2023, η οποία αναρτήθηκε στις .../.../2023, αποφάσισε να παρατείνει την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών έως τις .../.../2023, οπότε θα είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία εξέτασης της προδικαστικής προσφυγής. Αντίστοιχα, μετατέθηκε για τις .../.../2023, ήτοι έξι (6) ημέρες πριν την νέα προθεσμία υποβολής προσφορών, ο απώτατος χρόνος χορήγησης διευκρινίσεων επί των όρων της Διακήρυξης, κατόπιν υποβολής ερωτημάτων των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με τα άρθρα 2.3 της Διακήρυξης και 60 ν. 4412/2016. Η παραπάνω προδικαστική προσφυγή απορρίφθηκε με την απόφαση του παρόντος Κλιμακίου με αριθμό 1615/2023 που εκδόθηκε στις 6/11/2023.
4. Πριν από την παραπάνω πρώτη παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών, είχαν υποβληθεί από ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς τα εξής εβδομήντα τέσσερα (74) διευκρινιστικά ερωτήματα επί των όρων των τευχών δημοπράτησης: α) έγγραφο σαράντα ενός (41) ερωτημάτων της ...

με ημερομηνία 1/9/2023 και με ταυτόχρονη υποβολή αιτήματος παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών παράταση κατά τουλάχιστον οκτώ (8) εβδομάδες, β) έγγραφο δεκαπέντε (15) ερωτημάτων της ... με ημερομηνία 7/9/2023 με αίτημα παράτασης τουλάχιστον σαράντα πέντε (45) ημερών, γ) έγγραφο δώδεκα (12) ερωτημάτων της ... με ημερομηνία 8/9/2023 με αίτημα παράτασης τουλάχιστον έως τις 6/10/2023, δ) δεύτερο έγγραφο δύο (2) ερωτημάτων της ... με ημερομηνία 8/9/2023, ε) έγγραφο τεσσάρων (4) ερωτημάτων της προσφεύγουσας ... με ημερομηνία 12/9/2023. Τέλος, στις 8/11/2023 υποβλήθηκε τρίτο έγγραφο εννέα (9) ερωτημάτων της

5. Στις 17/11/2023 υποβλήθηκε, επίσης, από την ... μέσω της «Επικοινωνίας» του διαγωνισμού δεύτερο αίτημα παράτασης πενήντα (50) ημερών της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών, με την αιτιολογία ότι δεν είχαν ακόμη απαντηθεί τα υποβληθέντα ερωτήματά της που ήταν καθοριστικά για την εκπόνηση των απαιτούμενων μελετών.

6. Στις **21/11/2023** αναρτήθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ το έγγραφο της αναθέτουσας αρχής με αριθμό πρωτ. **.../21-11-2023** και με θέμα: «Διευκρινίσεις επί του ηλεκτρονικού διεθνέ ανοικτού διαγωνισμού έργου με τίτλο '...'», με το οποίο δόθηκαν εβδομήντα (70) διευκρινίσεις επί ερωτημάτων των οικονομικών φορέων.

7. Στις **27/11/2023** αναρτήθηκε στο ΕΣΗΔΗΣ απόφαση της αναθέτουσας αρχής για δεκαπενθήμερη παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών έως τις 13/12/2023 με την αιτιολογία ότι πρέπει να δοθεί επαρκής χρόνος στους ενδιαφερόμενους για τη μελέτη των χορηγηθεισών διευκρινίσεων. Η απόφαση παράτασης εστάλη αυθημερόν για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ.

8. Το υποβληθέν με την κρινόμενη προδικαστική προσφυγή αίτημα αναστολής της διαγωνιστικής διαδικασίας απορρίφθηκε με την απόφαση προσωρινών μέτρων του παρόντος Κλιμακίου με αριθμό Α1139/2023. Μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών (13/12/2023), είχαν υποβληθεί στον διαγωνισμό δύο (2) προσφορές, ενώ δεν υποβλήθηκε προσφορά από την προσφεύγουσα.

9. Με την προδικαστική προσφυγή, η οποία υποβλήθηκε στις **24/11/2023** πριν την έκδοση της προαναφερθείσας απόφασης χορήγησης παράτασης μέχρι τις 13/12/2023, η προσφεύγουσα έβαλε κατά της παράλειψης της αναθέτουσας

αρχής να χορηγήσει παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών, η οποία εκδηλώθηκε, κατά τους ισχυρισμούς της, με την έκδοση της πράξης της αναθέτουσας αρχής με αριθμό πρωτ. .../21.11.2023. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι η αναθέτουσα αρχή είχε, σύμφωνα με τα άρθρα 2.3 της Διακήρυξης και 60 ν. 4412/2016, υποχρέωση να χορηγήσει παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών, ενόψει του πλήθους και της σπουδαιότητας πολλών από τις χορηγηθείσες με το παραπάνω έγγραφο διευκρινίσεων και επιπρόσθετα, του γεγονότος ότι δεν είχε απαντήσει στο ερώτημα 4 του αιτήματος διευκρινίσεων της προσφεύγουσας με ημερομηνία 12/9/2023. Κατά τους ισχυρισμούς της, η παράλειψη της αναθέτουσας αρχής καθιστά αδύνατη, άλλως ουσιωδώς δυσχερή τη συμμετοχή της στον διαγωνισμό, διότι παρά το γεγονός ότι η ίδια προετοιμάζε ήδη την προσφορά της, ενόψει των χορηγηθεισών στις 21/11/2023 διευκρινίσεων ήταν πλέον αναγκασμένη να προβεί σε επανασχεδιασμό της προσφοράς της τέσσερις (4) εργάσιμες πριν την καταληκτική ημέρα κατάθεσης προσφορών, με αποτέλεσμα να διακυβεύεται η δυνατότητά της για κατάθεση της βέλτιστης τεχνικά και της πιο ανταγωνιστικής οικονομικά προσφοράς.

10. Επί της προδικαστικής προσφυγής εκδόθηκε η απόφαση του παρόντος Κλιμακίου με αριθμό 178/2024, με την οποία η προδικαστική προσφυγή απορρίφθηκε κατ' αρχήν **ως άνευ αντικειμένου** κατά το μέρος που στρεφόταν κατά της παράλειψης της αναθέτουσας αρχής να χορηγήσει παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών, **διότι κρίθηκε ότι, εφόσον στο μεταξύ χορηγήθηκε δεκαπενθήμερη παράταση, η προσφυγή που στρεφόταν κατά της παράλειψης δεν είχε πλέον αντικείμενο, ενώ η θετική περιεχομένου μεταγενέστερη της άσκησης της προσφυγής πράξη χορήγησης παράτασης δεν μπορούσε να θεωρηθεί συμπροσβαλλόμενη με την παράλειψη.**

11. Με **επάλληλη αιτιολογία**, κρίθηκε από το Κλιμάκιο ότι, σε κάθε περίπτωση, οι προβληθέντες με το συμπληρωματικό υπόμνημα της προσφεύγουσας **ισχυρισμοί** ότι η χορηγηθείσα δεκαπενθήμερη παράταση δεν ήταν ανάλογη του χρόνου που απαιτείτο για την προετοιμασία της προσφοράς της, μετά τη χορήγηση των διευκρινίσεων, **ήταν απορριπτέοι ως αόριστοι**, αφού η προσφεύγουσα δεν προσδιόρισε, ούτε με την προδικαστική προσφυγή,

ούτε με το υπόμνημά της το διάστημα που απαιτείτο για την προετοιμασία της από την κοινοποίηση των διευκρινίσεων σε συνάρτηση με την επικαλούμενη σπουδαιότητά τους. Τέλος, με την παραπάνω απόφαση του παρόντος Κλιμακίου απορρίφθηκαν επιμέρους ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είτε ως **απαράδεκτοι** λόγω έλλειψης εννόμου συμφέροντος της προσφεύγουσας (διότι δεν προσδιόρισε την βλάβη που υφίσταται από τις προσβαλλόμενες πράξεις και παραλείψεις ή διότι προβάλλονταν εκ συμφέροντος τρίτου) είτε ως **αβάσιμοι**.

12. Κατά της παραπάνω απόφασης του παρόντος Κλιμακίου η προσφεύγουσα άσκησε αίτηση ακύρωσης και αναστολής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου με αριθμό **1792/2024 που έκανε δεκτή την αίτηση ακύρωσης κατά το μέρος της που αφορούσε στην απόρριψη της προσφυγής ως άνευ αντικειμένου**, ενώ την απέρριψε κατά τα λοιπά. Ειδικότερα, από το Συμβούλιο της Επικρατείας κρίθηκαν τα εξής: «Επειδή, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, η αιτούσα εταιρία στράφηκε με την προδικαστική προσφυγή της κατά της παράλειψης της αναθέτουσας αρχής να χορηγήσει, ενόψει των σημαντικών μεταβολών που υπέστησαν τα έγγραφα της σύμβασης, ανάλογη παράταση της προθεσμίας υποβολής προσφορών, ώστε να εξασφαλίσει στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς επαρκή χρόνο προετοιμασίας των προσφορών τους. Ακολούθως, με το εμπροθέσμως υποβληθέν από 18.12.2023 υπόμνημά της προέβαλε αιτιάσεις κατά της .../27.11.2023 απόφασης, με την οποία παρατάθηκε, μετά την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, η σχετική προθεσμία, αμφισβητώντας την επάρκεια της παράτασης για την έγκαιρη διαμόρφωση και υποβολή ανταγωνιστικής προσφοράς. Η τελευταία αυτή απόφαση - η οποία, κατά την αιτούσα, δεν ήρε τη ζημία που υπέστησαν οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς από την προηγηθείσα παράλειψη, αφού η αναθέτουσα αρχή εξακολούθησε, και μετά την έκδοσή της, να μην συμμορφώνεται με την υποχρέωση να εξασφαλίσει στους ενδιαφερομένους τον απαιτούμενο χρόνο για την πλήρη προετοιμασία τους, ως πράξη απολύτως συναφής με την προσβληθείσα παράλειψη, η νομιμότητα της οποίας αμφισβητήθηκε από την αιτούσα με την προβολή σχετικών αιτιάσεων, μπορούσε και έπρεπε να θεωρηθεί συμπροσβαλλόμενη με την προδικαστική προσφυγή, ενόψει και της όλης οικονομίας των διατάξεων του Βιβλίου IV του ν.

4412/2016 περί έννομης προστασίας κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες αποβλέπουν στην ταχεία επίλυση των σχετικών διαφορών. Κατά συνέπεια, η ανωτέρω περί του αντιθέτου κρίση της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. δεν είναι νόμιμη, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τα εκτιθέμενα ανωτέρω (σκ. 9), με το συμπληρωματικό υπόμνημα η αιτούσα προέβαλε, αναπτύσσοντας όσα είχε ήδη προβάλει με την προδικαστική προσφυγή, ειδικότερους ισχυρισμούς σε σχέση με τη σημασία των μεταβολών που (φέρεται να) επήλθαν στο έγγραφο της σύμβασης, την επίδραση που άσκησαν αυτές στη διαμόρφωση της προσφοράς της και την ανάγκη εξ υπαρχής σχεδιασμού συγκεκριμένων στοιχείων της. Ισχυρίστηκε δε, περαιτέρω, ότι: (α) ότι το πλήθος και η σπουδαιότητα των εν λόγω μεταβολών επηρέασαν σε τέτοιο βαθμό τη διαμόρφωση της προσφοράς, ώστε να μην αρκούν για τη λυσιτελή υποβολή της απλές επιμέρους αναπροσαρμογές, αλλά να απαιτείται εκτεταμένος ανασχεδιασμός ως προς ουσιώδη στοιχεία της, τα οποία και προσδιόρισε, και (β) το χρονικό διάστημα που απέμενε έως την ημερομηνία για την οποία μετατέθηκε τελικώς, κατόπιν ολιγοήμερης παράτασης, η προθεσμία υποβολής προσφορών ήταν ανεπαρκής για τον απαιτούμενο ανασχεδιασμό της προσφοράς, συνεκτιμωμένου ότι για την προετοιμασία της απαιτούνταν, όπως υποστήριξε, συνολικός χρόνος ενενήντα περίπου ημερών (όσος, δηλαδή, και ο χρόνος που μεσολάβησε από τη δημοσίευση της διακήρυξης έως και τη γνωστοποίηση στους ενδιαφερομένους των επίμαχων διευκρινήσεων). Με τα ανωτέρω δεδομένα, η αιτούσα αμφισβήτησε τον εύλογο χαρακτήρα της παράτασης που χορηγήθηκε από την αναθέτουσα αρχή, ενόψει και του χρόνου που απαιτήθηκε, κατά τους ισχυρισμούς της, για την προετοιμασία της προσφοράς σύμφωνα με αρχικό περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης, κατά τρόπο επαρκώς ειδικό και συγκεκριμένο, δεν ήταν δε αναγκαίο, για το ορισμένο της προβολής του λόγου αυτού και την εξέτασή του από την Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., να προσδιορίσει το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που απαιτείτο εν προκειμένω για την προσαρμογή της προσφοράς της στα νέα δεδομένα. Ούτε μπορεί, άλλωστε, να θεωρηθεί, όπως εσφαλμένα υπέλαβε η Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. κατά την αιτιολόγηση της σχετικής απορριπτικής κρίσης της, ότι η αιτούσα, η οποία δεν άσκησε προδικαστική προσφυγή κατά των αρχικών όρων της διακήρυξης, είχε θεωρήσει επαρκή την αρχικώς ορισθείσα προθεσμία υποβολής

προσφορών, διάρκειας ... (...) ημερών. Και τούτο, διότι η προθεσμία αυτή, με καταληκτική ημερομηνία τις2023, παρατάθηκε έως τις 28.11.2023 με την .../14.9.2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 18.9.2023, πριν, δηλαδή, από την παρέλευση απράκτου της κατ' άρθρο 361 παρ. 1 περίπτ. γ' του ν. 4412/2016 δεκαήμερης προθεσμίας για την άσκηση από την αιτούσα (ή από άλλο ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα) προδικαστικής προσφυγής κατά της διακήρυξης και, συγκεκριμένα, πριν από την παρέλευση δέκα ημερών από την εκ μέρους της πλήρη γνώση αυτής, η οποία τεκμαίρεται, δυνάμει της ανωτέρω διάταξης, ότι έλαβε χώρα στις2023 (μετά, δηλαδή, την πάροδο δεκαπέντε ημερών από την ανάρτηση της διακήρυξης, στις2023, στο Κ.Η.Μ.Δ.Σ.). Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η απόρριψη, χωρίς να εξεταστούν στην ουσία τους, των αιτιάσεων της αιτούσας ως προς το εύλογο της παράτασης που χορηγήθηκε με την - λογιζόμενη ως συμπροσβαλλόμενη ήδη με την κρινόμενη αίτηση - .../27.11.2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, δεν μπορεί να στηριχθεί νομίμως ούτε στο προπαρατεθέν, επάλληλο αιτιολογικό έρεισμα της προσβαλλόμενης απόφασης της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. Όφειλε δε η Αρχή να εξετάσει τους προβληθέντες ενώπιόν της ισχυρισμούς, σύμφωνα με τους οποίους, τα τεύχη δημοπράτησης και τα λοιπά έγγραφα της σύμβασης υπέστησαν σημαντικές μεταβολές από τις παρασχεθείσες με την ένδικη πράξη διευκρινίσεις, και να κρίνει, ακολούθως, ενόψει των όσων προέβαλε η αιτούσα με το συμπληρωματικό υπόμνημα, αν η αναθέτουσα αρχή κινήθηκε κατά τον καθορισμό της διάρκειας της ένδικης παράτασης εντός των ορίων της διακριτικής της ευχέρειας. Ως εκ τούτου, ο αντίστοιχος λόγος ακυρώσεως προβάλλεται βασίμως και πρέπει να γίνει δεκτός. ... 14. ... Είναι δε διαφορετικό το ζήτημα ότι οι ισχυρισμοί περί ουσιώδους μεταβολής με τις προσβαλλόμενες διευκρινίσεις των εγγράφων της σύμβασης, οι οποίοι συνδέονται με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να παρατείνει την προθεσμία υποβολής προσφορών, θα έπρεπε, κατά τα προεκτεθέντα (βλ. ανωτέρω σκ. 12), να έχουν εξεταστεί από την Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. στο πλαίσιο εξέτασης των αιτιάσεων της αιτούσας περί ανεπάρκειας της χορηγηθείσας παράτασης, για την προβολή των οποίων δεν εξέλιπε το έννομο συμφέρον της. ... 20. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η κρινόμενη αίτηση και να ακυρωθεί η 178/2024 απόφαση της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. κατά το μέρος που απορρίφθηκαν με αυτήν, χωρίς να

εξεταστούν κατ' ουσίαν, οι αιτιάσεις της προδικαστικής προσφυγής, με τις οποίες η αιτούσα είχε αμφισβητήσει το εύλογο της παράτασης που χορηγήθηκε με την συμπροσβαλλόμενη .../27.11.2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Πρέπει δε η αίτηση αυτή να απορριφθεί κατά τα λοιπά. Περαιτέρω, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., προκειμένου η Αρχή να ασκήσει την κατά νόμο ανατεθειμένη σε αυτήν αρμοδιότητα και να εξετάσει, εντός της προθεσμίας του άρθρου 372 παρ. 12 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, τις ανωτέρω αιτιάσεις της προδικαστικής προσφυγής, η οποία καθίσταται κατά το αντίστοιχο μέρος εκ νέου εκκρεμής ενώπιον αυτής. Οίκοθεν νοείται, τέλος, ότι, ενόψει της αναπομπής της υπόθεσης στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., εξακολουθεί, και μετά την έκδοση της παρούσας απόφασης, να συντρέχει κώλυμα για τη σύναψη της σύμβασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 364 παρ. 1 του ν. 4412/2016».

13. Κατόπιν των παραπάνω, το Κλιμάκιο επιλαμβάνεται εκ νέου της προδικαστικής προσφυγής σε συμμόρφωση με την προαναφερθείσα απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας και κατά το μέρος που η αρχική απόφαση του Κλιμακίου ακυρώθηκε και η υπόθεση αναπέμφθηκε στην ΕΑΔΗΣΥ για νέα κρίση.

14. Με την προδικαστική προσφυγή και το νομίμως κατατεθέν υπόμνημά της η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η αρχικά προσβληθείσα παράλειψη χορήγησης παράτασης, κατόπιν ανάρτησης του προαναφερθέντος εγγράφου διευκρινίσεων στις 21/11/2023 και η συμπροσβαλλόμενη, κατά τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, μεταγενέστερη πράξη χορήγησης δεκαπενθήμερης παράτασης πρέπει να ακυρωθούν, διότι ο χρόνος προετοιμασίας των προσφορών δεν ήταν ανάλογος των σημαντικών μεταβολών που επήλθαν με το διευκρινιστικό έγγραφο της αναθέτουσας αρχής στα έγγραφα της σύμβασης.

15. Ενόψει των κριθέντων με την αρχική απόφαση του παρόντος Κλιμακίου, κατά το μέρος της που δεν ακυρώθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας, εξετάζονται με την παρούσα οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας περί επέλευσης σημαντικών μεταβολών στα έγγραφα της σύμβασης ως προς τους παρακάτω όρους που αφορούν στην κατάρτιση της τεχνικής προσφοράς. Κατά τους κρινόμενους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας: **α)** με το έγγραφο διευκρινίσεων (**ερώτημα 42**), σύμφωνα με το οποίο διαφοροποιούνται η επιφάνεια και τα όρια του οικοπέδου, με αποτέλεσμα να απαιτείται επανασχεδιασμός της

μελέτης ως προς τη γενική διάταξη και ενδεχομένως των μελετών ορισμένων ..., για την οποία δεν επαρκούσε ο χρόνος που απέμενε έως τις 28/11/2023, **β)** ότι με την απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο **ερώτημα 21**, σύμφωνα με την οποία «η αναφορά της ... [ότι η ... του ... (...) ... πρέπει να είναι τουλάχιστον ...] δεν είναι δεσμευτική και ότι η ... της μονάδας ... θα είναι σύμφωνη με τους υπολογισμούς του ... και την εγγυημένη παραγόμενη ... έκαστου διαγωνιζόμενου» τροποποιήθηκε η κατ' αρχήν δεσμευτική πρόβλεψη της ... του έργου για ελάχιστης ...], **γ)** ότι η απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο **ερώτημα 22** ότι «η αναφορά στην ... [ότι το υλικό θα παραμένει για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ... (...) ημερών] δεν είναι δεσμευτική και ότι οι διαγωνιζόμενοι θα πρέπει να σχεδιάσουν τη ... λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της Τεχνικής Περιγραφής» τροποποιεί την αρχική δεσμευτική πρόβλεψη της ... του έργου, **δ)** με τις απαντήσεις της αναθέτουσας αρχής στα **ερωτήματα 16** ότι «για την ... δύναται να μην κατασκευαστεί ...», **54** ότι «η περίπτωση ... με σύστημα ... καλύπτει την ανωτέρω απαίτηση ως ισοδύναμη ενναλακτική λύση του ... όσον αφορά στην ...» και **22** «ότι οι διαγωνιζόμενοι θα πρέπει να σχεδιάσουν τη ... λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της Τεχνικής Περιγραφής» τροποποιούνται προβλέψεις των αρχικών τευχών δημοπράτησης που απαιτούν επανασχεδιασμό των ..., **ε)** με την απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο **ερώτημα 28** ότι η προσφερόμενη χωρητικότητα των ..., τα οποία αποτελούν στοιχείο του απαιτούμενου εξοπλισμού, δεν ανέρχεται απαραίτητα σε, αλλά εξαρτάται από τον τεχνικό σχεδιασμό κάθε διαγωνιζόμενου, τροποποιείται πρόβλεψη των αρχικών τευχών δημοπράτησης για ... χωρητικότητας περίπου ..., **στ)** με την απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο **ερώτημα 23** τροποποιούνται οι απαιτήσεις των αρχικών τευχών δημοπράτησης ως προς τον, **ζ)** ότι με το διευκρινιστικό έγγραφο παρασχέθηκαν νέα δεδομένα που επιβάλλουν επανυπολογισμό κρίσιμων παραμέτρων του έργου και ενδεχομένως διαφοροποίηση της ... του, όπως ενδεικτικά με τις απαντήσεις της αναθέτουσας αρχής στα **ερωτήματα 2** ότι «σε ότι αφορά στα, αυτά θα πρέπει να θεωρηθούν ..., δηλαδή χωρίς ανεπιθύμητες Για λόγους η υγρασία θα ληφθεί ίση με ...% ...», **35** ότι «οι ... σχεδιασμού τις ... βαθμίδας θα είναι ίδιες με τις αναφερόμενες στις προδιαγραφές της ... (κεφ. 4.8.5) ήτοι ...C για τον χειμώνα και ...C για το καλοκαίρι», **34** και **43** σχετικά με την εξειδίκευση της σύστασης των ... και των

... . Επισημαίνεται ότι ως προς την απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο ερώτημα 36 έχει ήδη κριθεί από το παρόν Κλιμάκιο και από το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι δεν τροποποίησε τα αρχικά έγγραφα της σύμβασης.

16. Η αναθέτουσα αρχή αντιτάσσει στα παραπάνω ότι δόθηκε σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς επαρκής χρόνος για την προετοιμασία των προσφορών τους. Ειδικότερα, κατά τους ισχυρισμούς της, με την απόφασή της με αριθμό πρωτ. .../27-11-2023 χορήγησε δεκαπενθήμερη παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών, παρόλο που δεν είχε τέτοια υποχρέωση, προκειμένου να δοθεί επαρκής χρόνος στους ενδιαφερομένους οικονομικούς φορείς να μελετήσουν τις διευκρινίσεις με ημερομηνία 21/11/2023, αν και με τις διευκρινήσεις αυτές δεν μεταβλήθηκαν ουσιώδεις όροι του διαγωνισμού. Η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι η δεκαπενθήμερη παράταση δόθηκε, παρά το ότι με τις διευκρινίσεις δεν επήλθαν ουσιώδεις τροποποιήσεις στα έγγραφα της σύμβασης και δεν προβλέπεται από τον νόμο ή τη Διακήρυξη υποχρεωτική παράταση της καταληκτικής προθεσμίας για την υποβολή προσφορών σε περίπτωση παροχής, με καλή πίστη εκ μέρους της και προκειμένου όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να λάβουν γνώση των αναγκαίων πληροφοριών και να διευκολυνθούν ακόμη περισσότερο για την κατάρτιση των προσφορών τους, με σκοπό να επιτευχθεί επαρκής, μετά την παροχή διευκρινίσεων επί του συνόλου των διευκρινιστικών ερωτήσεων που υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα από ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Η παράταση, δηλαδή, δόθηκε – πάντα κατά τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής - με γνώμονα το συμφέρον της να διασφαλιστούν οι βέλτιστες προϋποθέσεις συμμετοχής περισσότερων υποψηφίων στον διαγωνισμό, με σκοπό την επίτευξη επαρκούς ανταγωνισμού και υποβολής ανταγωνιστικών οικονομικών προσφορών.

17. Οι διατάξεις του άρθρου 2.3 της Διακήρυξης που αντιστοιχούν προς αυτές του **άρθρου 60 ν. 4412/2016**, με τις οποίες ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 47 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ορίζουν τα εξής: «2.3 Εφόσον έχουν ζητηθεί εγκαίρως, ήτοι έως την ...-...-2023 η αναθέτουσα αρχή παρέχει σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης σύμβασης συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα της σύμβασης, το αργότερο στις 15/09/2023. Απαντήσεις σε τυχόν διευκρινίσεις που ζητηθούν, αναρτώνται στον δημόσια προσβάσιμο ηλεκτρονικό χώρο του

διαγωνισμού στην προαναφερόμενη πύλη ... του ΕΣΗΔΗΣ- ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ μαζί με τα υπόλοιπα έγγραφα της σύμβασης προς ενημέρωση των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να ενημερώνονται με δική τους ευθύνη μέσα από τον υπόψη ηλεκτρονικό χώρο. Η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν, για οποιονδήποτε λόγο, πρόσθετες πληροφορίες, αν και ζητήθηκαν από τον οικονομικό φορέα έγκαιρα, δεν έχουν παρασχεθεί το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από την προθεσμία που ορίζεται για την παραλαβή των προσφορών, β) όταν τα έγγραφα της σύμβασης υφίστανται σημαντικές αλλαγές. Η διάρκεια της παράτασης θα είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα των πληροφοριών που ζητήθηκαν ή των αλλαγών. Όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν έχουν ζητηθεί έγκαιρα ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία κατάλληλων προσφορών, η παράταση της προθεσμίας εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής».

18. Σύμφωνα με το άρθρο 60 παρ. 1 ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να εξασφαλίζει ότι η τασσόμενη προθεσμία για την υποβολή των προσφορών είναι επαρκής, **λαμβάνομένης υπόψη της πολυπλοκότητας της σύμβασης και του χρόνου που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών.**

19. Περαιτέρω, κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων της Διακήρυξης που αντιστοιχούν σε αυτές του άρθρου 60 παρ. 3 ν. 4412/2016, σε περίπτωση παροχής πρόσθετων πληροφοριών, με τις οποίες επέρχονται μεταβολές στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, υπό τις τασσόμενες από τις προπαρατεθεισες διατάξεις προϋποθέσεις, να χορηγήσει **εύλογη παράταση** της προθεσμίας υποβολής προσφορών που είχε καθοριστεί πριν τις τροποποιήσεις αυτές (βλ. ΔΕΕ, απόφαση της 5/4/2017 στην υπόθεση C-298/15, Borta UAB, σκ. 75, 76). Η δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής αφορά στη χορήγηση της παράτασης («η αναθέτουσα αρχή παρατείνει») και εξαντλείται σε αυτή, υπό την έννοια ότι η εκτίμηση για την εύλογη διάρκεια της χορηγούμενης παράτασης ανάγεται στη διακριτική της ευχέρεια, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθεισών παραμέτρων της πολυπλοκότητας και του χρόνου. Έτσι, η απόφαση της αναθέτουσας αρχής να

χορηγήσει παράταση συγκεκριμένου διαστήματος, για έναν από τους παραπάνω λόγους, ελέγχεται ως προς την τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζόμενων, της αναλογικότητας και του ελεύθερου ανταγωνισμού, καθώς επίσης και ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής.

20. Η προσφεύγουσα προβάλλει κατ' αρχάς με την προδικαστική προσφυγή και το συμπληρωματικό υπόμνημα ότι, κατόπιν αιτήματός της με ημερομηνία 12/9/2023, η αναθέτουσα αρχή ανάρτησε το ... του έργου σε επεργάσιμη μορφή στις .../.../2023 (βλ. απάντηση στο **ερώτημα 42** του εγγράφου διευκρινίσεων). Κατά τους ισχυρισμούς της, με το διάγραμμα αυτό διαφοροποιείται η επιφάνεια (κατά ... τμ περίπου) και τα όρια του οικοπέδου του έργου σε κρίσιμη περιοχή σε σχέση με την επιφάνεια και τα όρια που προέκυπταν από τα αρχικά έγγραφα της σύμβασης. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι εξαιτίας της παραπάνω μεταβολής απαιτείτο επανασχεδιασμός της μελέτης που είχε προετοιμάσει από τη δημοσίευση της Διακήρυξης μέχρι τις 21/11/2024 ως προς τη γενική διάταξη και ενδεχομένως και νέες μελέτες για ορισμένες ... (που **δεν** προσδιορίζονται στην προδικαστική προσφυγή).

21. Ο όρος με αριθμό 4.2 του άρθρου 4 - ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ του ΤΕΥΧΟΥΣ 2 – ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (ΕΣΥ) του έργου προβλέπει τα εξής: «4.2 Υφιστάμενα πληροφοριακά στοιχεία κατά τη δημοπράτηση του έργου. ... του έργου, Τεχνική Προμελέτη του έργου, Μελέτη σκοπιμότητας για την προσαρμογή της ... στις νέες θεσμικές απαιτήσεις. Τα ανωτέρω έγγραφα – πληροφοριακά στοιχεία είναι στη διάθεση των διαγωνιζομένων, από την Αναθέτουσα Αρχή, οι δε διαγωνιζόμενοι δύναται να λάβουν γνώση. Οποιαδήποτε στοιχεία και πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα Πληροφοριακά Στοιχεία του Έργου έχουν τεθεί υπ' όψιν των Διαγωνιζομένων και διατίθενται σε αυτούς αποκλειστικά και μόνο για την πληροφόρησή τους. Τα στοιχεία αυτά είναι ενδεικτικά και η Αναθέτουσα Αρχή δεν δεσμεύεται για την ορθότητα, την επάρκεια και την ακρίβειά τους, ούτε τις εγγυάται. Εναπόκειται στην ευχέρεια των Διαγωνιζομένων να εκτιμήσουν τα στοιχεία αυτά και να διεξάγουν με δική τους δαπάνη περαιτέρω έρευνες ή/και μετρήσεις ή/και μελέτες προκειμένου να συμπληρώσουν, επαληθεύσουν ή διασαφηνίσουν το διαθέσιμο πληροφοριακό υλικό που τους διατίθεται σε αυτό το πλαίσιο».

22. Όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό φάκελο του διαγωνισμού, στα στοιχεία της προμελέτης που αναρτήθηκαν με τα έγγραφα στο ΕΣΗΔΗΣ συμπεριλαμβάνεται υποφάκελος με τίτλο «ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΜΕΛΕΤΗΣ 2» (φάκελος «...»0, στον οποίο περιέχεται ... σε αρχείο μορφής .PDF (αρχείο «...»). Με έγγραφό της, με ημερομηνία 12/9/2023 η προσφεύγουσα ζήτησε το ... σε επεξεργάσιμη μορφή και αυτό αναρτήθηκε από την αναθέτουσα αρχή στις 21/11/2023.

23. Σύμφωνα με την τεχνική έκθεση των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ ..., Πολιτικού Μηχανικού και ..., Μηχανολόγου Μηχανικού (Ενότητα 4.1, σελ. 8 -13), από τη σύγκριση των δύο παραπάνω αρχείων, καθώς επίσης και από την αντιπαραβολή του δεύτερου αρχείου με τις συντεταγμένες των ... του ... που φαίνονται στην ..., επιβεβαιώνεται ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι τα παραπάνω αρχεία διαφοροποιούνται μεταξύ τους ως προς τα όρια και τις διατάξεις του ... (κατά περίπου ... τμ), ενώ το αρχείο σε επεξεργάσιμη μορφή δεν βρίσκεται σε απόλυτη συμφωνία, ούτε με την έκταση που αναφέρεται στην ... του έργου.

24. Σύμφωνα, όμως, με τις παραπάνω ρητές και σαφείς προβλέψεις της ΕΣΥ του έργου, η οποία αποτελεί έγγραφο της σύμβασης κατ' άρθρο 2.1.θ' της Διακήρυξης, τα στοιχεία της προμελέτης είναι ενδεικτικά και όχι δεσμευτικά για τους οικονομικούς φορείς, ενώ η αναθέτουσα αρχή ρητά επιφυλάχθηκε ως προς την ορθότητα, την ακρίβεια και την επάρκειά τους. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ρητή και σαφής υποχρέωση των οικονομικών φορέων να διεξάγουν με δικές τους δαπάνες όποια έρευνα, μέτρηση ή μελέτη κρίνουν απαραίτητη για τη συμπλήρωση και την επαλήθευση του πληροφοριακού υλικού της προμελέτης, προκειμένου να καταρτίσουν την προσφορά τους, στην οποία έπρεπε να συμπεριλαμβάνονται μελέτες σε επίπεδο οριστικής μελέτης. Ενόψει δε του ότι το ... του ... αποτελεί σχέδιο της προμελέτης, όπως προαναφέρθηκε, έχει και αυτό ενδεικτικό και πληροφοριακό χαρακτήρα, χωρίς να δεσμεύει ως προς την ακρίβειά του, ούτε την αναθέτουσα αρχή, ούτε τους οικονομικούς φορείς που όφειλαν να επαληθεύσουν τα στοιχεία του με δικές τους δαπάνες. Με τα δεδομένα αυτά και παρά το γεγονός ότι οι πραγματικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας σχετικά με τη διαφοροποίηση των δύο (2) αρχείων επιβεβαιώνονται σύμφωνα με την παραπάνω τεχνική έκθεση, από το Κλιμάκιο κρίνεται ότι με την ανάρτηση στις 21/11/2023 του ... σε επεξεργάσιμη

μορφή («...») δεν μεταβλήθηκαν τα έγγραφα της σύμβασης, διότι, σε κάθε περίπτωση, από την ΕΣΥ προβλεπόταν ήδη ρητά και με σαφήνεια η υποχρέωση των οικονομικών φορέων να προβούν σε κάθε απαιτούμενη ενέργεια, προκειμένου να επαληθεύσουν τα ενδεικτικά στοιχεία της προμελέτης και, άρα, η τοπογραφική αποτύπωση της αναθέτουσας αρχής δεν ήταν δεσμευτική σε κάθε περίπτωση.

25. Οι προβαλλόμενοι με το συμπληρωματικό υπόμνημα της προσφεύγουσας ισχυρισμοί ότι η χορήγηση ... από την αναθέτουσα αρχή «θα λειτουργούσε υπέρ της κατάθεσης προσφορών με τα ίδια δεδομένα» και ότι, εφόσον οι οικονομικοί φορείς προβούν σε εργασίες πεδίου μπορεί τα ... να απέκλιναν μεταξύ τους είναι απορριπτέοι **ως απαράδεκτοι**, διότι η προσφεύγουσα δεν έχει προσβάλλει με την κρινόμενη προδικαστική προσφυγή (ή με άλλη ενέργεια) τον προπαρατεθέντα όρο του άρθρου 4.2 της ΕΣΥ που ρητά χαρακτηρίζει τα στοιχεία της προμελέτης, μεταξύ των οποίων και το ..., ως ενδεικτικά και προβλέπει την υποχρέωση των οικονομικών φορέων να τα επαληθεύσουν με δικές τους ενέργειες και δαπάνες, προκειμένου να εκπονήσουν τις μελέτες προσφοράς τους σε επίπεδο οριστικής μελέτης.

26. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η απάντηση της αναθέτουσας αρχής με το έγγραφο διευκρινίσεων με ημερομηνία 21/11/2023 στο **ερώτημα 21** μετέβαλε σημαντικά από τεχνική άποψη τα δεδομένα που έπρεπε να λάβουν υπόψη τους οι διαγωνιζόμενοι για την κατάρτιση της προσφοράς τους σε σχέση με την οικεία πρόβλεψη της ..., διότι τροποποίησε έναν από τους πιο σημαντικούς όρους της, ήτοι την ελάχιστη ... του ... που οριζόταν δεσμευτικά, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, σε «τουλάχιστον ...».

27. Η ... του έργου, η οποία αποτελεί έγγραφο της σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 2.1.ιγ' της Διακήρυξης, προέβλεπε σχετικά με το ζήτημα της ... του ... τα εξής: «... . Η μονάδα θα συνδεθεί σε Βάσει της εκτίμησης της ισχύος των ... (σελ 91-92 της ...) η εκτιμώμενη εγκατεστημένη ισχύς του ... που θα εγκατασταθεί στην μονάδα θα είναι Από την εκτίμηση αυτή προκύπτει ότι η εγκατεστημένη ισχύς του ... πρέπει να είναι τουλάχιστον ...».

28. Σε ερώτημα οικονομικού φορέα με το εξής περιεχόμενο: «*παρακαλούμε όπως επιβεβαιωθεί ότι η ... της ... θα γίνει με βάση τα ... και την εγγυημένη παραγόμενη ... έκαστου διαγωνιζόμενου και ότι η εν λόγω αναφορά της ... είναι ενδεικτική*», η αναθέτουσα αρχή απάντησε ως εξής: «*Επιβεβαιώνεται ότι η εν*

λόγω αναφορά της ... δεν είναι δεσμευτική και ότι η ... της ... θα είναι σύμφωνη με τους υπολογισμούς του ... και την εγγυημένη παραγόμενη ... έκαστου διαγωνιζόμενου» (βλ. ερώτημα 21 στο έγγραφο διευκρινίσεων με ημερομηνία 21/11/2023).

29. Στην τεχνική έκθεση των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ (οπ.π., Ενότητα 4.2, σελ. 13-15) αναφέρονται συναφώς τα εξής: «ευσταθούν οι προβαλλόμενοι με την προδικαστική προσφυγή (σελ. 19) και το υπόμνημα (σελ. 21-22) της προσφεύγουσας ισχυρισμοί ότι η παραπάνω απάντηση μετέβαλε σημαντικά από τεχνική άποψη τα δεδομένα που έπρεπε να λάβουν υπόψη τους οι διαγωνιζόμενοι για την κατάρτιση της προσφοράς τους σε σχέση με την οικεία πρόβλεψη της Η ελάχιστη ... του ... καθορίζεται με μονοσήμαντο τρόπο από τα αρχικά έγγραφα της σύμβασης, δηλαδή την ..., έχοντας ελάχιστη τιμή ... και δεν αποτελεί ελεύθερη επιλογή της τεχνικής λύσης του κάθε διαγωνιζόμενου».

30. Από τα στοιχεία του φακέλου και ιδίως από την επισκόπηση της προπαρατεθείσας πρόβλεψης της ... του έργου και της απάντησης της αναθέτουσας αρχής στο ερώτημα 21 σε συνδυασμό με την τεχνική έκθεση των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ προκύπτει ότι η ... του έργου προέβλεπε μονοσήμαντα την ελάχιστη ... του ... Kw, χωρίς να καταλείπεται περιθώριο στους οικονομικούς φορείς να καταρτίσουν την τεχνική τους λύση στη βάση μικρότερης τιμής. **Με την απάντηση, όμως, της αναθέτουσας αρχής στο ερώτημα 21, ανεξάρτητα το εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί ή όχι να αποστεί νόμιμα από τις ρυθμίσεις της ..., μεταβλήθηκε, και μάλιστα σημαντικά, το παραπάνω τεχνικό χαρακτηριστικό της ελάχιστης ... του ... του έργου και δόθηκε η δυνατότητα σε κάθε διαγωνιζόμενο να την προσδιορίσει ελεύθερα, με μόνη προϋπόθεση την τήρηση των υπολογισμών του ... και της εγγυημένης παραγόμενης ..., απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής.**

31. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται με την προδικαστική προσφυγή και το συμπληρωματικό υπόμνημα ότι η απάντηση της αναθέτουσας αρχής με το έγγραφο διευκρινίσεων με ημερομηνία 21/11/2023 στο **ερώτημα 22** μετέβαλε σημαντικά από τεχνική άποψη τα δεδομένα που έπρεπε να λάβουν υπόψη τους οι διαγωνιζόμενοι για την κατάρτιση της προσφοράς τους σε σχέση με την οικεία πρόβλεψη της ..., διότι τροποποίησε την πρόβλεψη της ... του έργου ότι «το

υλικό θα παραμένει για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ... (...) ημερών» στους

32. Στο Τεύχος 3 – Τεχνική Περιγραφή των τευχών δημοπράτησης προβλέπονται τα εξής: «1.8 ΕΓΓΥΗΜΕΝΑ ΜΕΓΕΘΗ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ – ΣΤΟΧΟΙ ... – ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ...10. Ελάχιστος Χρόνος ... στη ...: ... – ...: τουλάχιστον ... ημέρες. ... 7 Σε κάθε περίπτωση ο χρόνος ... του ... στην ... θα ανέρχεται σε τουλάχιστον ... ημέρες... 17.5 ... (...): ... ημέρες».

33. Η ... του έργου προέβλεπε σχετικά με τους ..., μεταξύ άλλων, ότι «το υλικό θα ... σε ... και θα οδηγείται στην ...-... όπου διαμορφώνονται ... με την χρήση ... στους οποίους το υλικό θα ... για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ... (...) ημερών».

34. Η αναθέτουσα αρχή απάντησε με το έγγραφο διευκρινίσεων σε σχετικό ερώτημα οικονομικού φορέα ως εξής: «Επιβεβαιώνεται ότι η αναφορά στην ... δεν είναι δεσμευτική και ότι οι διαγωνιζόμενοι θα πρέπει να σχεδιάσουν τη ... λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της Τεχνικής Περιγραφής» (βλ. ερώτημα 22 στο έγγραφο διευκρινίσεων με ημερομηνία 21/11/2023).

35. Ενόψει των προπαρατεθέντων όρων της τεχνικής περιγραφής του έργου, η οποία αποτελεί έγγραφο της σύμβασης κατ' άρθρο 2.1.ιβ' της Διακήρυξης, οι οποίες προέβλεπαν χρόνο ... του ... στους ... τουλάχιστον ... (...) ημερών, η παραπάνω απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο ερώτημα 22 δεν μετέβαλε τα έγγραφα της σύμβασης, όπως αβάσιμα προβάλλει η προσφεύγουσα. Ανεξάρτητα από τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να αποστεί από την πρόβλεψη της ... για τουλάχιστον ... (...) ημέρες ... μέσω των προπαρατεθέντων όρων της τεχνικής περιγραφής, οι οποίοι, όμως, δεν προσβλήθηκαν από την προσφεύγουσα, από τους όρους των αρχικών εγγράφων της σύμβασης προβλεπόταν ρητά η ... του υλικού στον ... για τουλάχιστον ... (...) ημέρες, ημερών, ενώ με την επίμαχη διευκρίνιση απλά αποσαφηνίστηκε υπέρ της τεχνικής περιγραφής η ασάφεια που δημιουργείτο από τη διαφοροποίηση των ελάχιστων ημερών ... στην ... και την τεχνική περιγραφή.

36. Επιπρόσθετα, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι με το έγγραφο διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής με ημερομηνία 21/11/2024 τροποποιούνται οι προβλέψεις των αρχικών τευχών δημοπράτησης ως προς

τον σχεδιασμό της ... κατά τρόπο που απαιτείται επανασχεδιασμός της προσφοράς της που είχε βασιστεί σε αυτά. Κατ' αρχάς, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, με την απάντησή της στο **ερώτημα 16** στο έγγραφο διευκρινίσεων η αναθέτουσα αρχή επέτρεψε την ... σε ... χωρίς ... τροποποιώντας αντίθετους ρητούς όρους των αρχικών τευχών δημοπράτησης.

37. Στην ενότητα 13 – Κτηριακά Έργα Του Τεύχους 3 – Τεχνική Περιγραφή των τευχών δημοπράτησης, το οποίο αποτελεί έγγραφο της σύμβασης, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η κατασκευή κτηρίων ..., τα οποία συμπεριλαμβάνουν και ... – ... («13.5 ΚΤΗΡΙΑ»).

38. Στην ... του έργου, η οποία επίσης αποτελεί έγγραφο της σύμβασης, προβλέπονται τα εξής: «... . Στο τμήμα αυτό πραγματοποιείται η ολοκλήρωση των ... επί ... [χώρος στην ...]. Θα βρίσκεται σε στεγασμένο χώρο με περιμετρικό τοίχιο ή θα προστατεύεται με άλλο μέσο από τις καιρικές συνθήκες, θα διαθέτει κατάλληλες κλίσεις για τη ... και θα διασφαλίζεται ο αερισμός των ... για την ... της ...».

39. Τέλος, στα ενδεικτικά, σύμφωνα με το προπαρατεθέν άρθρο 4.2 της ΕΣΥ, στοιχεία της προμελέτης περιλαμβάνεται τεύχος τεχνικής περιγραφής έργων πολιτικού μηχανικού («ΤΕΥΧΟΣ_1_s.pdf»), στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «2.1.5 Το ... της οδηγείται προς την ..., σε διακριτούς Πιο συγκεκριμένα, μετά το πέρας της διεργασίας σε έναστο ..., το ... θα ... σε ... και θα οδηγείται στον Ο χώρος αυτός διαμορφώνεται σε ... από ... με κατάλληλες κλίσεις έτσι ώστε να είναι δυνατή η συλλογή των ... σε ... και η μεταφορά τους στην ...».

40. Και ναι μεν η ... προβλέπει διαζευκτικά ότι ο ... θα βρίσκεται σε στεγασμένο χώρο με περιμετρικό τοίχιο ή θα προστατεύεται με διαφορετικό μέσο από τις καιρικές συνθήκες, αλλά, σύμφωνα με τον όρο με αριθμό 13.5 του Τεύχους 3 – Τεχνική Περιγραφή των εγγράφων της σύμβασης, πρέπει να κατασκευαστεί Η υποχρέωση αυτή δεν αίρεται από τις προβλέψεις του τεύχους τεχνικής περιγραφής έργων πολιτικού μηχανικού της προμελέτης, σύμφωνα με την οποία ο ... διαμορφώνεται σε ... από ..., πρωτίστως διότι τα στοιχεία της προμελέτης είναι ενδεικτικά και πληροφοριακά, όπως προαναφέρθηκε, ενώ τα έγγραφα της σύμβασης, όπως το Τεύχος 3 – Τεχνική Περιγραφή, δεσμευτικά για τους διαγωνιζόμενους. Εξάλλου, η παραπάνω πρόβλεψη της προμελέτης δεν προσδιορίζει συγκεκριμένα τον τρόπο κάλυψης του υλικού με κατασκευή

... ή όχι, σε αντίθεση με τη σαφή πρόβλεψη του όρου 13.5 του Τεύχους 3 – Τεχνική Περιγραφή των εγγράφων της σύμβασης. Επομένως, από τα αρχικά έγγραφα της σύμβασης προέκυπτε κατ' αρχήν υποχρέωση κατασκευής ... για ... και

41. Η αναθέτουσα αρχή απάντησε σε σχετικό ερώτημα με το διευκρινιστικό της έγγραφο ως εξής: «Σύμφωνα με την Υ.Α. οικ. .../2014, η οποία έχει ληφθεί υπόψη και ενσωματώνεται στην ... του έργου, η ... δύναται να γίνει σε Η ... του ..., σύμφωνα με την ΚΥΑ .../97 η οποία έχει ληφθεί υπόψη και ενσωματώνεται στην ... του έργου, πρέπει να γίνει σε τουλάχιστον στεγασμένο χώρο (...) με περιμετρικό τοίχείο. Ως εκ τούτου για την ... δύναται να μην κατασκευαστεί ..., ενώ για την ... πρέπει να κατασκευαστεί».

42. Με τα παραπάνω δεδομένα, η απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο ερώτημα 16 μετέβαλε σημαντικά την αρχική ρητή πρόβλεψη της τεχνικής περιγραφής για κατασκευή ..., το οποίο δόθηκε πλέον δυνατότητα να μην κατασκευαστεί. Τούτο επιβεβαιώνεται με την έκθεση των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ, ανεξάρτητα από την ειδικότερη αιτιολογία της, η μεταβολή αυτή των τεχνικών δεδομένων του έργου ήταν σημαντική (βλ. τεχνική έκθεση, οπ. π., σελ. 16), απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής.

43. Εξάλλου, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, με την απάντησή της στο ερώτημα 54, η αναθέτουσα αρχή κατάργησε την αρχική πρόβλεψη των τευχών δημοπράτησης για, για τα οποία επιβάλλονται διατάξεις Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η απαίτηση για ... των ... της ... υλοποιείται μέσω ειδικών εγκαταστάσεων, όπως ..., που μπορούν να εγκατασταθούν μόνο σε Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η ανοικτή ... καλυπτόμενη απλώς από ... εσφαλμένα θεωρείται ισοδύναμη με αυτή.

44. Η αναθέτουσα αρχή απαντώντας σε ερώτημα οικονομικού φορέα σχετικά με το ... ή ... σύστημα ... απάντησε ως εξής με το διευκρινιστικό έγγραφο με ημερομηνία 21/11/2023: «Ερώτημα 54 : Σύμφωνα με την Τεχνική Περιγραφή, σελ. 35, κεφ. 9 ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ... ΚΑΙ ..., αναφέρεται το εξής: «Ο αέρας που θα εξέρχεται από ... (τα οποία σε κάθε περίπτωση θα είναι ...) θα ... με βάση τις προδιαγραφές του κατασκευαστή τους». Παρακαλούμε όπως επιβεβαιωθεί ότι ο όρος «τα οποία σε κάθε περίπτωση θα είναι ...» δεν ισχύει, καθώς η ... και ... του υλικού δύναται να πραγματοποιείται σε Απάντηση σε

Ερώτημα 54: Διευκρινίζεται ότι η ανωτέρω απαίτηση αφορά μόνο στο ... της Η περίπτωση ... με ... καλύπτει την ανωτέρω απαίτηση ως ισοδύναμη εναλλακτική λύση του ... όσον αφορά στην Για την ... ισχύουν τα αναφερόμενα στην απάντηση του ερωτήματος 16 ανωτέρω».

45. Στην τεχνική έκθεση των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ ..., Πολιτικού Μηχανικού και ..., Μηχανολόγου Μηχανικού (Ενότητα 4.4, σελ.17-19) αναφέρονται συναφώς τα εξής: «δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας (σελ. 22, υπό Β') ότι με την απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο Ερώτημα 54 (βλ. Έγγραφο διευκρινίσεων με ημερομηνία 21/11/2023) 'Καταργείται η αρχική πρόνοια περί ... συστημάτων ...'. Ο χώρος ... περιγράφεται ως ... εγκατάσταση, τόσο στο Τεύχος 'ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ' της Διακήρυξης (ηλεκτρονικό αρχείο 'ΤΕΥΧΟΣ_1_s.pdf'), όσο και στην Στο μεν Τεύχος 'ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ', περιγράφεται ως ... (...) '... από ...', στην δε ..., ως '... με περιμετρικό τοιχίο'. Από την συνδυαστική ερμηνεία των ως άνω, προκύπτει ότι, για το συγκεκριμένο έργο και την συγκεκριμένη ... δεν ζητείται ο χώρος ... να είναι ... με ..., αλλά μόνο ... από ... με περιμετρικό τοιχίο. Η αναφορά της ... σε '...', αναφέρεται σε άλλους χώρους και όχι στον χώρο ...».

46. Με τα παραπάνω δεδομένα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι με την απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο Ερώτημα 54 μεταβλήθηκαν οι αρχικές προβλέψεις των εγγράφων της σύμβασης για

47. Η προσφεύγουσα προβάλλει, επίσης, ότι με την απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο **ερώτημα 28** ότι η προσφερόμενη χωρητικότητα των ..., τα οποία αποτελούν στοιχείο του απαιτούμενου εξοπλισμού, δεν ανέρχεται απαραίτητα σε ... κυβικά μέτρα, αλλά εξαρτάται από τον τεχνικό σχεδιασμό κάθε διαγωνιζόμενου, τροποποιείται πρόβλεψη των αρχικών τευχών δημοπράτησης για ... χωρητικότητας περίπου ... κ.μ. Κατά τους ισχυρισμούς της, από το στοιχείο αυτό επηρεάζεται όχι μόνο η δυνατότητα προμήθειας ... πολύ διαφορετικού όγκου, αλλά και ο σχεδιασμός του έργου γενικά, διότι μπορεί να προβλεφθεί μικρότερος ... και ... των

48. Η αναθέτουσα αρχή αντιτάσσει στα παραπάνω ότι από τα αρχικά τεύχη δημοπράτησης δεν απαιτείτο η προσφορά ... όγκου ... κμ, αλλά «περίπου ...m3». Κατά τους ισχυρισμούς της, με την διευκρινιστική απάντησή της

επιβεβαιώθηκε η παραπάνω πρόβλεψη, ότι, δηλαδή, ο ακριβής όγκος του προσφερόμενου ... θα προσδιοριστεί από την τεχνική λύση έκαστου διαγωνιζόμενου, αλλά ο όγκος των προσφερόμενων ... δεν μπορεί να είναι πολύ μικρότερος από ... κμ, αφού δεν καταργήθηκε η πρόβλεψη ότι πρέπει να είναι «περίπου ... m³». Κατά τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής, πρόκειται για βοηθητικό, μικρής αξίας εξοπλισμό, ενώ το σύνολο της προμήθειας εξοπλισμού του έργου (... , ... , ... , ... , ... , ...) αντιστοιχεί στο 2,7% του συνολικού προϋπολογισμού. Επομένως, καταλήγει η αναθέτουσα αρχή, η απάντησή της δεν επηρεάζει καθόλου την τεχνική λύση κάθε διαγωνιζόμενου.

49. Στο άρθρο 11 - ΚΙΝΗΤΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΕΡΓΟΥ του Τεύχους 3 – Τεχνική Περιγραφή των εγγράφων της σύμβασης προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η προμήθεια «... (...) ... χωρητικότητας ... m³». Εξάλλου, στο άρθρο 4.9.5 του Τεύχους 4- Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων (ΤΣΥ) των εγγράφων της σύμβασης προβλέπονται τα εξής: «4.9.5 Το ..., θα πρέπει να είναι ορθογωνικής διατομής, χωρητικότητας ... m³ περίπου. Θα πρέπει να είναι πλήρως συμβατό με το ... των Θα πρέπει να είναι μεταλλικής κατασκευής, από κατάλληλα υλικά και ενισχύσεις Όλες οι ..., εσωτερικές και εξωτερικές θα πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας και ...».

50. Στο έγγραφο διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής με ημερομηνία 23/11/2023 αναφέρονται συναφώς τα εξής: «**Ερώτημα 28...** Παρακαλώ επιβεβαιώστε ότι η παραπάνω χωρητικότητα των ... είναι ενδεικτική και η προσφερόμενη χωρητικότητα εξαρτάται από τον εκάστοτε σχεδιασμό των υποψήφιων αναδόχων, με την προϋπόθεση της τήρησης της συνολικής απαιτούμενης προσφερόμενης χωρητικότητας (... x ... = ...m³). Σε αντίθετη περίπτωση παρακαλούμε προσδιορίστε το εύρος που καθορίζει ο όρος «περίπου». **Απάντηση σε Ερώτημα 28.** Επιβεβαιώνεται ότι η ανωτέρω αναφερόμενη χωρητικότητα του ... δεν είναι δεσμευτική και ότι η προσφερόμενη χωρητικότητα των ... εξαρτάται από τον τεχνικό σχεδιασμό εκάστοτε διαγωνιζόμενου».

51. Στην τεχνική έκθεση των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ ..., Πολιτικού Μηχανικού και ..., Μηχανολόγου Μηχανικού (Ενότητα 4.5, σελ.19-21) αναφέρονται συναφώς τα εξής: «ένας ... (...) μπορεί να έχει χωρητικότητα από ... m³ έως ... m³, συνεπώς, προκύπτει ότι, η κατόπιν των διευκρινίσεων άρση της τεχνικής προδιαγραφής της διακήρυξης για χωρητικότητα ... m³ περίπου,

μεταβάλλει άρδην τα δεδομένα του έργου που έπρεπε να λάβουν υπόψη τους οι διαγωνιζόμενοι για την κατάρτιση της προσφοράς τους, καθώς τόσο η επιλογή του συναφούς εξοπλισμού όσο και οι παράμετροι ... των ... και οι απαιτήσεις για χώρο όπου θα ... τα ... είναι απολύτως διαφορετικές σε τάξεις μεγέθους (από ... m3 έως ... m3, δηλαδή ...-.../...=... φορές μεγαλύτερη χωρητικότητα ή ...%). Επομένως, τεκμηριώνεται ότι ο λόγος στις σελ. 24-25 προσφυγής που αφορά στην τροποποίηση χωρητικότητας ... **ΕΙΝΑΙ ΒΑΣΙΜΟΣ**, διότι ευσταθούν οι προβαλλόμενοι με την προδικαστική προσφυγή (σελ. 24-25) και το υπόμνημα της προσφεύγουσας ισχυρισμοί ότι η απάντηση της αναθέτουσας αρχής στο Ερώτημα 28 σχετικά με την χωρητικότητα των ... μετέβαλε σημαντικά από τεχνική άποψη τα δεδομένα του έργου που έπρεπε να λάβουν υπόψη τους οι διαγωνιζόμενοι για την κατάρτιση της προσφοράς τους».

52. Κατ' αρχάς, από το παραπάνω περιεχόμενο του διευκρινιστικού εγγράφου προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή κατέλιπε πλήρως την χωρητικότητα των ... στην διακριτική ευχέρεια των διαγωνιζόμενων, απορριπτομένου του ισχυρισμού της ότι ο όγκος των προσφερόμενων ... δεν μπορεί να είναι «πολύ μικρότερος από ... κμ». **Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία του φακέλου και επιβεβαιώνεται από την τεχνική έκθεση των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ, η παραπάνω απάντηση της αναθέτουσας αρχής μετέβαλε σημαντικά τα τεχνικά δεδομένα του έργου, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής.**

53. Η προσφεύγουσα προβάλλει, επίσης, ότι «τροποποιούνται και άλλοι δεσμευτικοί όροι των αρχικών διαγωνιστικών τευχών (βλ. σχετικώς την εκεί Απάντηση με Νο. 23, σελ. 12-13, που αφορά σε τροποποίηση των προδιαγραφών της ΤΣΥ ως προς τον ...)». Ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτέος ως αόριστος και ανεπίδεκτος εκτίμησης, διότι η προσφεύγουσα δεν προσδιορίζει ούτε ποια είναι τα τεχνικά χαρακτηριστικά του ... που τροποποιήθηκαν με το έγγραφο διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής, ούτε για ποιον λόγο η απάντηση που δόθηκε μετέβαλε και μάλιστα σημαντικά, τους όρους των αρχικών τευχών δημοπράτησης.

54. Τέλος, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι στο διευκρινιστικό έγγραφο περιέχονται νέα δεδομένα που επιβάλλουν επανυπολογισμό κρίσιμων παραμέτρων του έργου και ενδεχομένως διαφοροποίηση της ... του, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις της αναθέτουσας αρχής στα **ερωτήματα 2** ότι

«σε ότι αφορά στα ..., αυτά θα πρέπει να θεωρηθούν ..., δηλαδή χωρίς Για λόγους κοινής ... η υγρασία θα ληφθεί ίση με ...% κ.β.», 35 ότι «οι ... τις ... θα είναι ίδιες με τις αναφερόμενες στις προδιαγραφές της ... (κεφ. 4.8.5) ήτοι ...οC για τον χειμώνα και ...οC για το καλοκαίρι», 34 και 43 σχετικά με την εξειδίκευση της σύστασης των ... και των

55. Η αναθέτουσα αρχή η ισχυρίζεται ότι δεν εισήγαγε νέα δεδομένα με τις απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα, αλλά παρείχε αναλυτικές διευκρινίσεις σε συγκεκριμένα ερωτήματα που τέθηκαν από ενδιαφερόμενες εταιρείες σχετικά με επιμέρους όρους της Διακήρυξης και των τευχών δημοπράτησης.

56. Στην **τεχνική έκθεση** των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ ..., Πολιτικού Μηχανικού και ..., Μηχανολόγου Μηχανικού (βλ. Ενότητα 4.6, σελ. 21 -26) αναφέρονται συναφώς τα εξής: «Στην σελ. 11/95 του Τεύχους 3 - Τεχνική Περιγραφή της διακήρυξης, περιλαμβάνεται ο Πίνακας 4 – Ανάλυση ... στη ...:... Μετά από την σύγκριση του πίνακα ανάλυσης ... στην ... της διακήρυξης με τον αντίστοιχο πίνακα των διευκρινίσεων, προκύπτει ότι πράγματι έχουν εισαχθεί νέα δεδομένα στον τελευταίο. Ειδικότερα, τα ... έχουν ... σε ... και ... και το ... σε ... και ... με την επιμέρους σύστασή τους σε %... . Δηλαδή, προκύπτει ότι, τα ... και ..., όπως και τα ... και ..., είναι τα νέα δεδομένα. Η επισήμανση των νέων δεδομένων αποτυπώνεται με τα βέλη στα αριστερά στον ανωτέρω Πίνακα 4: Ανάλυση ... στη ..., του εγγράφου διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής. Έτι περαιτέρω, στην σελ. 77/95 του Τεύχους 3 - Τεχνική Περιγραφή της διακήρυξης, περιλαμβάνεται ο Πίνακας 1 - Ποιοτική ...:... Μετά από την σύγκριση του πίνακα ποιοτικής ... της διακήρυξης με τον αντίστοιχο πίνακα των διευκρινίσεων, προκύπτει ότι πράγματι έχουν εισαχθεί νέα δεδομένα στον τελευταίο. Ειδικότερα, τα ... έχουν ... σε ..., ..., ..., ... και ..., όπως και τα μέταλλα έχουν ... σε ... και ... με την επιμέρους σύστασή τους σε %... . Δηλαδή, προκύπτει ότι, τα ..., ..., ..., ..., ..., ... και ... είναι τα νέα δεδομένα. Η επισήμανση των νέων δεδομένων αποτυπώνεται με τα βέλη στα αριστερά στον ανωτέρω Πίνακα 1 της παρ. 17.3 της Τεχνικής Περιγραφής, του εγγράφου διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής. Σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης, αφετηρία για την σύνταξη των ..., αποτελεί η ανάλυση ... στην ... με ... τους στον συνολικό ετήσιο όγκο αυτών των Σύμφωνα με την σελ. 26/69 της διακήρυξης: ‘Το έργο αφορά στην, με δυναμικότητα/έτος και/έτος ..., καθώς επίσης και την κατασκευή της ... (...)’. Τα νέα δεδομένα που εισήχθησαν μέσω των

διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής με το υπ' αριθμ. .../21.11.2023 έγγραφο διευκρινίσεων, διαφοροποιούν σημαντικά τα ... στις διακριτές ... (..., ..., ..., ..., ..., κλπ) και επομένως υπολογίζονται διαφοροποιημένες απαιτήσεις δυναμικότητας (..., ..., ..., ..., ...) για την ... του αντίστοιχου εξοπλισμού (..., ..., ..., ..., κλπ), καθώς η δυναμικότητα των/έτος ... επιδρά σημαντικά στην ροή των επιμέρους Κατόπιν των ανωτέρω τεχνικών δεδομένων, επιβεβαιώνεται η βασιμότητα των ισχυρισμών της προσφεύγουσας για την επίδραση των νέων δεδομένων στην ... της εγκατάστασης. Κατά την ίδια προπεριγραφείσα μεθοδολογία ... και μέσα στο ίδιο πνεύμα διαθεσιμότητας των ορθών πληροφοριών εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, αφενός η ποιοτική σύσταση και η υγρασία των ..., επηρεάζει την απόδοση και τον εξοπλισμό της ... και αφετέρου, το εύρος των ... της ... της ..., με δεδομένα που είναι διαφορετικά ή πιο λεπτομερή από τα αναφερόμενα στη ... και την προμελέτη του έργου, επηρεάζουν τις παραδοχές κάθε επιμελή οικονομικού φορέα και την ... της εν λόγω εγκατάστασης. Επομένως, τεκμηριώνεται ότι ο λόγος στην σελ. 26 της προσφυγής που αφορά στα νέα δεδομένα υγρασίας, ... και ... ΕΙΝΑΙ ΒΑΣΙΜΟΣ, διότι ευσταθούν οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας (σελ. 26 της προδικαστικής προσφυγής), δηλαδή, ευσταθεί ότι με το έγγραφο διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής δόθηκαν για πρώτη φορά νέα στοιχεία για τα παρακάτω θέματα: 'Α. Η ποιοτική σύσταση και την υγρασία των ..., η οποία επηρεάζει απόδοση και τον εξοπλισμό της ... (βλ. σχετικώς την απάντηση με Νο. 2). Β. Το εύρος των θερμοκρασιών ... της ... της ..., με δεδομένα που είναι διαφορετικά από τα αναφερόμενα στη ... και την προμελέτη του έργου και που επηρεάζει τη ... της εν λόγω εγκατάστασης. (βλ. σχετικώς την απάντηση με Νο. 35). Γ. Τα συμπληρωματικά δεδομένα για την ποιοτική ... και των ... (βλ. σχετικώς τις απαντήσεις με Νο. 34 και 43,) που επιβάλλουν τον υπολογισμό εκ νέου των ..., δηλαδή μελέτης, με την οποία ... όλες οι εγκαταστάσεις και ο μηχανολογικός εξοπλισμός του Έργου, προκειμένου να ανταποκρίνονται στους δεσμευτικούς στόχους αυτού'. Επειδή ευσταθούν οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, τα επίμαχα στοιχεία μετέβαλαν σημαντικά από τεχνική άποψη τα δεδομένα που όφειλαν να λάβουν υπόψη τους οι διαγωνιζόμενοι για την κατάρτιση της προσφοράς τους».

57. Επομένως, επιβεβαιώνεται από την τεχνική έκθεση των Ειδικών Επιστημόνων της ΕΑΔΗΣΥ ότι **οι απαντήσεις της αναθέτουσας αρχής στα**

παραπάνω ερωτήματα μετέβαλαν σημαντικά τα τεχνικά δεδομένα του έργου ως προς την ..., τη ... και τη ... παρέχοντας για πρώτη φορά νέα στοιχεία, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής.

58. Ενόψει όσων έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, οι απαντήσεις της αναθέτουσας αρχής στα ερωτήματα 2, 16, 21, 28, 34, 35 κα 43 μετέβαλαν σημαντικά τους αντίστοιχους όρους των αρχικών εγγράφων της σύμβασης ως προς τα τεχνικά χαρακτηριστικά του υπό ανάθεση έργου. Συνεπώς, συνέτρεχε στην προκειμένη περίπτωση εφαρμογή της προπαρατεθείσας διάταξης του άρθρου 2.3.β' της Διακήρυξης. Επομένως, η αρχική παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να χορηγήσει παράταση είναι μη νόμιμη και αντίθετη στη Διακήρυξη, ενώ πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω εάν η αναθέτουσα αρχή κινήθηκε κατά τον καθορισμό της διάρκειας της επίμαχης παράτασης παράτασης εντός των ορίων της διακριτικής της ευχέρειας.

59. Με τις προαναφερθείσες απαντήσεις της αναθέτουσας αρχής στο έγγραφο διευκρινίσεων υπέστησαν σημαντική μεταβολή τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου που επηρεάζουν αντίστοιχα ποικίλες παραμέτρους της μελέτης και της κατασκευής του. Ειδικότερα, δόθηκε η δυνατότητα διαφοροποίησης των τεχνικών λύσεων των διαγωνιζόμενων ως προς την εγκατεστημένη ισχύ του ... της ... από ..., καταργήθηκε η υποχρέωση ... για την ..., τροποποιήθηκε ο απαιτούμενος όγκος των ... επηρεάζοντας, όχι μόνο την προμήθειά τους, αλλά και στον σχεδιασμό του χώρου, δόθηκαν νέα δεδομένα ως προς τη σύσταση των ... και των ... διαφοροποιώντας τα ... στις διαφορετικές φάσεις ... και επηρεάζοντας ποικίλες παραμέτρους του σχεδιασμού του έργου.

60. Οι παραπάνω σημαντικές μεταβολές αφορούν τεχνικά και κατασκευαστικά δεδομένα του έργου που άπτονται της μελέτης και της κατασκευής των περιλαμβανόμενων στη σύμβαση έργων πολιτικού μηχανικού (κατασκευή ή μη ..., σχεδιασμός ... και πρόσβασης σε αυτόν), ηλεκτρομηχανολογικών έργων (ισχύς ...) και έργων ... (επιλογή τεχνικής λύσης για την ..., νέα δεδομένα ..., ... και ...), δηλαδή του συνολικού εύρους των έργων που αποτελούν αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης.

61. Εξάλλου, όπως προκύπτει από το σώμα της απόφασης παράτασης με αριθμό .../27-11-2023 και από τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, κατά την εκτίμησή της οι χορηγηθείσες διευκρινίσεις αποσαφήνισαν απλά, αλλά δεν

τροποποίησαν ουσιαστικά τα έγγραφα της σύμβασης και για τον λόγο αυτό, κρίθηκε ότι η χορήγηση «ολιγοήμερης», κατά την κρίση της ίδιας της αναθέτουσας αρχής, παράτασης δεκαπέντε (15) ημερών ήταν επαρκής για την ενημέρωση των οικονομικών φορέων. Με τον τρόπο, όμως, αυτόν, η αναθέτουσα αρχή παραβίασε τα άκρα όρια της διακριτικής της ευχέρειας ως προς την εκτίμηση του εύλογου χαρακτήρα της χορηγηθείσας παράτασης, διότι δεν έλαβε υπόψη της το γεγονός ότι με τις διευκρινίσεις της μεταβλήθηκαν σημαντικά τα έγγραφα της σύμβασης και ότι, εξαιτίας των σημαντικών αυτών μεταβολών, οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς έπρεπε να διαθέτουν χρόνο όχι απλά για την ενημέρωσή τους, αλλά για την τυχόν προσαρμογή των διαφορετικών μελετών της τεχνικής προσφοράς τους, οι οποίες, μάλιστα συντάσσονται σε επίπεδο οριστικής μελέτης. Πολύ περισσότερο που, κατά τον βάσιμο σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας ισχυρισμό της προσφεύγουσας, ήδη κατά τον χρόνο ανάρτησης των διευκρινίσεων (21/11/2023) και της απόφασης παράτασης (27/11/2023) οι μελέτες των διαγωνιζόμενων θα πρέπει να βρίσκονταν σε προχωρημένο (αν όχι ολοκληρωμένο) στάδιο ενόψει της δημοσίευσης της Διακήρυξης στις .../.../2023 και της καταληκτικής ημερομηνία υποβολής προσφορών στις .../.../2023.

62. Κατόπιν των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή κατά το μέρος της που εξετάζεται σε συμμόρφωση με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας με αριθμό 1792/2024, **η προσβαλλόμενη παράλειψη χορήγησης παράτασης της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών να ακυρωθεί λόγω παράβασης των άρθρων 2.3.β' της Διακήρυξης και 60 παρ. 3 περ. β' ν. 4412/2016 και η συμπροσβαλλόμενη πράξη του ΔΣ της αναθέτουσας αρχής με αριθμό .../27-11-2023 να ακυρωθεί ως εκδοθείσα καθ' υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής της ευχέρειας** ως προς τον προσδιορισμό της διάρκειας της απαιτούμενης παράτασης. Τέλος, πρέπει να οριστεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου στην προσφεύγουσα.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να χορηγήσει παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών και τη συμπροσβαλλόμενη πράξη της αναθέτουσας αρχής με αριθμό .../27-11-2023, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 17 Ιανουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 20 Ιανουαρίου 2025, στην Αθήνα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΧΑΡΙΤΟΥ